

Vincentiusvereniging Amsterdam
Hart voor Amsterdammers

Kloveniersburgwal 95
1011 KB Amsterdam
www.vincentius.amsterdam

Beleidsplan 2022

Focus op vrijwillig mentorschap

Op alle terreinen van welzijn, zorg en educatie heeft Vincentius Amsterdam vanaf het midden van de 19^e eeuw de focus actief gericht op de situatie van inwoners van Amsterdam in moeilijke omstandigheden.

Dat was een individuele benadering met als inzet de zelfregie in het leven te helpen versterken.

Een breder kader van regelingen voor sociale rechtvaardigheid kwam pas mondjesmaat in het laatste kwartaal van de 19^e eeuw tot ontwikkeling. Het accent lag op het primaat van levensbeschouwelijke organisaties, van particulier initiatief van waar uit gaandeweg voorzieningen tot ontwikkeling kwamen van zorg tot wonen. Er kwamen ook sociale wetten sociale verzekeringen tot stand, inclusief financiering op het terrein van zorg, wonen en inkomen. Op dit terrein probeerden levensbeschouwelijke organisaties zolang mogelijk het primaat te behouden. Het laatste terrein betrof "armenzorg," waarvan kerken meenden dat dit bij uitstek het terrein van liefdadigheid van de kerken betrof. Armen dienden door hen begeleid te worden. Financieel was dat een illusie. Al in het midden van de 19^e eeuw was duidelijk dat de overheid een steeds belangrijker rol als wetgever en financier moest vervullen. Noch in de jaren vijftig gold als krachtige stellingname binnen de Katholieke kerk: "De Staat+, aldus kardinaal J. de Jong "tracht steeds een grotere macht en invloed uit te oefenen en versterkt de levende christelijke krachten; zelfs op het gebied van liefdadigheid. De oudste en zo echt christelijke deugd..." Binnen de Vincentius vereniging Amsterdam werd toen al beseft, dat het niet alleen om gunsten, om liefdadigheid gaat, maar ook om rechten. De verdergaande emancipatie op allerlei terreinen bracht met zich mee, dat liefdadigheid door wie er afhankelijk van was steeds meer veracht werd.

Het duurde tot 1963 voordat breed erkend werd dat kerkelijke armenzorg die verantwoordelijkheid niet aankon en het ondersteunen van mensen, mede gebaseerd dient te zijn op de garantie vooraf op bestaanszekerheid, wil die steun geloofwaardig zijn. Bovendien, al in de tweede helft van de 19^e eeuw betaalde de overheid al meer dan 50% van de kosten voor bestaanszekerheid en in de jaren dertig van de 19^e eeuw betaalde de overheid ruim 80% van de armenzorguitkeringen.

De periode vanaf het begin van de 19^e eeuw tot 1963, ruim 150 jaar was voor mensen die het etiket "arm" droegen ronduit ellendig. Naarmate de economische situatie verslechterde naar die mate werden armen ook zelf geacht schuldig te zijn aan hun situatie. In die context werd in navolging van initiatieven in Parijs in 1848 ook in Amsterdam de Vincentius vereniging opgericht opererend vanuit het besef onafhankelijk te moeten functioneren van welke hiërarchie dan ook, noch van de kerkelijke, noch van de staat.

Armoede is voor Vincentius Amsterdam geen werkbaar begrip. Het is niet alleen een diffuus begrip, maar ook een besmet begrip uit de tijd van een samenleving die in standen is ingedeeld. Wie rijk is, is succesvol, wie arm is een loser. Het label armoede heeft de functie te segregeren, af te zonderen. Daarom hoort dat begrip niet thuis bij Vincentius Amsterdam. Wie terugkijkt in de geschiedenis van de vereniging weet dat de inzet was: naar de mensen toe gaan en hen vragen wat ze nodig hebben.

Tegen die achtergrond werd in 1997 de statutaire doelstelling van de vereniging geactualiseerd en luidt: *“Het opsporen en lenigen van geestelijke en maatschappelijke noden van individuen en groepen van personen teneinde daardoor in solidariteit met de samenleving mede te werken aan de bevordering van het algemeen maatschappelijk welzijn”*.

Op basis van deze doelstelling is in 2018 gestart met verdere toespitsing en vernieuwing van beleid. Geconstateerd werd dat het de Vereniging vanaf de oprichting in 1848 er om ging, inwoners van de stad, die door persoonlijke, sociale en/of maatschappelijke omstandigheden kwetsbaar zijn, vooruit te helpen. Persoonlijke ondersteuning, zeg begeleiding om aan en tot je recht te komen. Anno 2021 praten we dan over ruim 15%, 125 duizend mensen in Amsterdam, voor wie je samen met velen een oogje in het zeil wilt houden en waar nodig handreikingen wilt bieden en als het kan samen met velen die dit belangrijk vinden.

De Vereniging is permanent bezig vast te stellen wat hier en nu nuttig en wenselijk is vanuit drie invalshoeken:

1. Wat zijn onze wortels en wat kunnen we van de geschiedenis leren voor de toekomst?
2. Hoe ziet de situatie er in Amsterdam nu uit voor de inwoners?
3. Wat vinden sleutelfiguren op sociaal-maatschappelijk terrein wat nodig is?

Kortom: we kijken om, we kijken om ons heen en we kijken vooruit.

Daarnaartoe werkend wordt ook gewerkt aan een publicatie over ruim 170 jaar Vincentiusvereniging Amsterdam.

I. Beleidslijnen voor 2020 – 2025

De Vincentiusvereniging is in 1833 in Parijs en in 1848 in Amsterdam opgericht als een particulier initiatief vanuit de opvatting, dat je mensen in kwetsbare omstandigheden opzoekt en vraagt: *“Wat heb je nodig om vooruit te komen”*. Out-reachend dus. De Vereniging opereerde vanaf het begin onafhankelijk van welke hiërarchie dan ook. De initiatiefnemers van rond de 19 jaar begonnen hiermee in Parijs. Ze waren nogal boos op kerk en overheid, die wel over mensen in armoede spraken, maar niets deden en de standenmaatschappij bevestigden. Zij begonnen met een voor die tijd unieke aanpak: er op af gaan en steun bieden met raad en daad, ongeacht godsdienstige opvattingen. Het was een benadering die in Nederland al voorzichtig van de grond kwam vanaf het einde van de 18^e eeuw (zoals het Nut van 't Algemeen en initiatieven in Engeland en Duitsland). Het kreeg in Amsterdam extra vaart vanaf 1871 door een paar jongeren van 13 tot 18 jaar uit een onderwijsfamilie met *“Liefdadigheid naar Vermogen”* (LNV), nu *“Zorg en Bijstand”*. Liefdadigheid naar Vermogen startte op de Raamgracht nr. 8, op 150 meter afstand van het Vincentiushuis op de Kloveniersburgwal in Amsterdam. Liefdadigheid naar Vermogen werd daarnaast en dat was voor Nederland uniek de grondlegger van het maatschappelijk werk met uitdrukkelijke pogingen brede samenwerking te initiëren.

De Vincentius vereniging Amsterdam werkt voor de periode 2022 – 2027 vanuit vijf uitgangspunten:

- 1. Nabijheid en beschikbaarheid organiseren.**

Het gaat primair om “individuele ondersteuning” gericht op het verwerven, behouden en verankeren van eigen regie in het leven of die nu door professionele dienstverleners of vrijwillige mentoren en coaches wordt geboden. Het gaat om actieve nabijheid en beschikbaarheid voor inwoners om vooruitgang te kunnen boeken. Dit wil de Vereniging mogelijk blijven maken vanuit het principe: “Het gaat om mensen zoals jij.”

2. *Elkaar op het schild hijsen voor tijdig en juist bereik en juist aanbod.*

Geconstateerd wordt dat er permanent inzet nodig is, zowel van vrijwillige mentoren en coaches, als van professionele dienstverleners. Complementair functioneren als professionals en vrijwilligers zou weleens voor burgers, die in veel opzichten altijd kwetsbaar zijn, het ‘ei van Columbus’ kunnen zijn. Waarom elkaar niet op het schild hijsen? We weten namelijk niet alleen dat 15 tot 18 procent van de huishoudens in Nederland kwetsbaar is, maar deels ook hoe structureel die kwetsbaarheid is. Zo is meer dan 16% van de inwoners van Amsterdam laaggeletterd. Dat ligt ruim boven het gemiddelde van 12% in Nederland. Bovendien zijn voor ruim 45% van de inwoners met een migratieachtergrond de sociale en educatieve hindernissen omvangrijk. Zowel vrijwillige mentoren, als professionele begeleiders hebben hun sterkten, waarop ze over en weer een beroep kunnen doen. Op dit moment kunnen nu alleen professionele sociale dienstverleners een beroep doen voor hun cliënten op noodhulpbureaus, zoals het Fonds Bijzondere Noden Amsterdam (FBNA) in situaties waarin voor hun cliënten niet of niet tijdig een voorliggende voorziening beschikbaar is. Dat zou je voor vrijwillige mentoren en coaches ook wensen, zodat ook bij hen noodzakelijke hulp om de begeleiding voort te kunnen zetten niet van toeval af hoeft te hangen.

3. *Ondersteunen van bestaande mentor-initiatieven*

Belangrijk wordt gevonden dat, alvorens zelf een nieuw initiatief te starten, bekeken wordt of het niet verstandiger is bestaande initiatieven te ondersteunen. Anders gezegd: “Doe niet zelf wat een ander reeds goed doet”. Besluit dan om de ander te steunen, samen te werken of een andersoortige inzet te leveren. Dit soort vragen speelt voor velen, waaronder serviceclubs.

4. *Zorg voor profijtelijke samenwerking voor een ieder.*

Zorg voor die samenwerking die profijtelijk is voor de doelstellingen van iedere partner afzonderlijk en werk samen als je weet dat de samenwerking meer oplevert voor burgers in kwetsbare situaties dan wanneer je het allemaal alleen zou doen. Het opzoeken van synergie bij samenwerking is van groot belang.

5. *Leer van hobbels onderweg*

De verkenning naar nut en wenselijkheid van de inzet van de Vincentiusvereniging Amsterdam heeft in de eerste helft van 2019 gevoerd tot de conclusie dat “vrijwillig mentorschap en coaching”, de individuele begeleiding door vrijwilligers op veel terreinen noodzakelijk is. Het is daarom goed niet te wachten tot een hele verkenning naar nut en wenselijkheid van ondersteuning door “vrijwillige mentoren en coaches” op het brede terrein van welzijn, educatie en zorg is afgerond. Start en al doende leer je van de hobbels onderweg. De inzichten die je dan opdoet neem je mee in de verdere verkenning en beleidsontwikkeling.

II. Beleidslijn 2022 Faciliteren van initiatieven

1. Alliantie voor ondersteuning van jeugdmentoren van School's cool.

Op 17 juli 2019 is bij de Vincentiusvereniging Amsterdam de "samenwerking voor uitzonderlijke noden van vrijwillige mentoren" opgericht, een alliantie voor het ondersteunen van het mentorwerk van in eerste instantie School's cool. Deze werkt met rond 300 vrijwilligers, die wekelijks een kind thuis bezoeken om bijles te geven, zodat de pupil vooruitgang kan boeken op school. Dit gebeurt in samenwerking met scholen. School's cool begon in Amsterdam en werkt nu in rond 28 gemeenten.

De initiatiefnemers van deze startende alliantie zijn:

- Vincentiusvereniging Amsterdam, die voorlopig ook de ondersteuning zal leveren
- School's cool, deze zorgt voor aanvragen vanuit de 300 vrijwillige mentoren
- Stichting Dutry - De Drevon uit Den Haag, die bijdraagt aan de noodzakelijke financiële buffer voor het giftenbudget;
- RCAW, Rotary – aan de Dam, jeugdcommissie, die bijdraagt aan het giftenbudget en zo nodig bijdraagt aan bestuurskracht;
- Het Fonds Zorg en Bijstand, dat zich in het najaar 2019 gevoegd heeft bij de initiatiefnemers, wil bijdragen aan het giftenbudget en van plan is partner te zijn bij de verdere ontwikkeling en uitrol van een systematiek voor ondersteuning van "vrijwillige mentoren en coaches" op het terrein van zorg, welzijn en educatie.

Inmiddels is toegewerkt naar een "aanvraag- en toekenningssystematiek" en konden de eerste aanvragen worden gehonoreerd. Het gaat om drie soorten uitzonderlijke kosten:

- kosten van vrijwillige mentoren, denk in het bijzonder aan reiskosten als de mentor van bijvoorbeeld Amsterdam Noord naar Amsterdam West moet;
- kosten in de thuissituatie van een pupil;
- activiteitenkosten voor een pupil.

2. Ondersteunen van initiatieven voor thuiszittende jongeren

In 2020 is een begin gemaakt met de samenwerking tussen Stichting Floor/ jongerencoaching en de Vincentiusvereniging Amsterdam. In Amsterdam wonen zeker 3000 jongeren tussen 15 en 27 jaar die van de radar zijn verdwenen. Ze zijn tussen wal en schip gevallen en niemand weet welke jongeren niet meer bereikt worden. Het gaat om jongeren die belemmerd worden door fysieke, mentale of verstandelijke en/of sociale beperkingen. Voor hen zelf en voor hun ouders is dit een ramp. Stichting Floor zet zich in op twee ontwikkelingslijnen:

- * De stichting organiseert de koppeling tussen de jongeren en de vrijwillige jongerencoach om samen toekomstplannen te maken en te realiseren;
- * De stichting wil bereiken, dat lokaal/regionaal een onafhankelijke samenwerking wordt gerealiseerd tussen passend onderwijs, maatschappelijke dienstverlening, buurtteams, overheden en vrijwilligersorganisaties om tijdig jongeren te bereiken en te garanderen dat deze jongeren een voor hen passend aanbod krijgen.

In Amsterdam Oost is mede in overleg met " *Stichting Samen Vooruit i.o.*" een start gemaakt vanuit de samenwerking tussen Stichting Floor en de Vincentiusvereniging Amsterdam om "nut en wenselijkheid" van brede samenwerking te onderzoeken en zo mogelijk te realiseren. Hier wordt in 2021 en 2022 volop ingezet.

3. Met leden en initiatiefnemers relevant zijn

Vanwege het thema “*ondersteunen van vrijwillige mentoren en coaches op vele terreinen*” wordt het als wenselijk gezien stap voor stap het “ledennetwerk” uit te bouwen met mensen die deze ontwikkeling willen steunen met:

- hun lidmaatschap van de Vereniging en/of donaties en/of
- hun expertise, bestuurskracht en inzet van hun netwerk en/of
- adviezen en contacten, gevraagd en ongevraagd.

De Vincentiusvereniging Amsterdam heeft niet als doel groot te worden. De Vereniging wil relevant zijn. In 2021 en 2022 is de focus gericht op de werkwijze om on-bureaucratische, efficiënte en effectieve ondersteuning van “vrijwillige mentoren” en alles wat erbij komt kijken uit te lijnen, de kinderziektes eruit te halen en dit concept van ondersteuning te toetsen. Tegelijkertijd wordt gekeken met (mogelijke) partners, zoals Zorg en Bijstand, Cliëntenbelang, Samen Vooruit, Stichting Leergeld en anderen hoe de ondersteuning van vrijwillige mentoren en coaches verder kan worden gemobiliseerd en de kenmerken van het fenomeen “vrijwillig mentorschap en coaching” in al zijn gedaanten en omschrijvingen kan worden uitgediept.

Uiteindelijk gaat het erom dat “vrijwillige inzet, het vrijwillig mentor of coach-zijn” maatschappelijk herkend, erkend en ondersteund wordt. Dat is voor iedereen profijtelijk.

Bij de wens relevant te zijn werkte de Vincentiusvereniging Amsterdam in 2020 ook samen met de Stichting Leergeld, met Rotarkids (het samenwerkingsverband van een tiental Rotaryclubs in Amsterdam). Die lijn wordt in 2021 voortgezet, evenals onder meer de samenwerking met het FBNA (deze samenwerking dateert reeds vanaf de jaren dertig van de vorige eeuw), De Regenboog Groep voor het inloophuis voor dak- en thuislozen De Kloof in het Vincentiushuis en de steun aan de Voedselbank.